

*„Ha tudnám is, hogy holnap lesz a világvége,
azért ma még ültetnék egy almafácskát.”*

MEGÁLLAPODÁS

A TÁJI ADOTTSÁGOKHOZ ALKALMAZKODÓ, A KÁRPÁT-MEDENCÉBEN RÉGÓTA TERMESZTETT GYÜMÖLCSFAJTÁK MEGŐRZÉSÉBEN VALÓ EGYÜTTMŰKÖDÉSRŐL

Természeti örökségünk óvása, természeti értékeink megőrzése és gyarapítása erkölcsi kötelességünk. Olyan felelősség, amellyel magunknak, másoknak és a jövő nemzedékeknek tartozunk. A vadon élő állat- és növénytársulások mellett természeti örökségünk fontos része a hazai mezőgazdasági génállomány. Szívünkön viseljük a megőrzött fajták fennmaradásának biztonságát, a génállomány biztonságos nagyságának elérését, a diverzitás megtartása mellett. Fontosnak tartjuk, hogy örökölt kultúrnövényeink, haszonállataink ismét a gazdálkodás szerves részévé váljanak.

Örökségünk megóvásának fontos része a gyümölcstermő fásszárú mezőgazdasági növények – fák és bokrok – a Kárpát-medencében megőrzött változatainak minél nagyobb egyedszámban való elterjesztése, azaz állományuk növelése, oly módon, hogy pontosan tudjuk, milyen fajta és változat hol, milyen számban található meg.

Egyetértünk abban, hogy ezen munkát megbízható közösségi intézmények együttműködésével kell megkezdennünk, mind a példamutatás, mind pedig az így létrejövő külső génkészletek nyilvántarthatósága, biztonsága és hasznosulása érdekében. Ilyenek a történelmi egyházak telkei (plébániák, parókiák, lelkészlakok kertjei), az önkormányzati és felekezeti iskolák kertjei, valamint az önkormányzati kezelésben lévő kertek és utak mente.

A jövő nemzedékek országgyűlési biztosa kezdeményezésére az evangélikus, katolikus és református egyházak főpásztorai, a Vidékfejlesztési Minisztérium, génmegőrző és tudományos intézményeink, valamint a Kárpát-medencei Gyümölcsészeti Hálózat kifejezték támogatásukat e programhoz, amelyben az együttműködő

felek génmegőrző fajtagyűjteményekből (génbankok, nemzeti parkok, önkormányzati- és magángyűjtemények) származó tájfajta gyümölcsfa csemetéket, illetve szaporítóanyagot egymásnak átadnak, illetve lelkeszi kertekbe és földekre befogadnak és ott nevelnek.

Megállapodásunk végrehajtásától azt reméljük, hogy

- az eltűnő, a Kárpát-medencében régóta termesztett fajták, illetve tájfajták fennmaradnak és újrarahonosodnak, illetve új változatok jönnek létre,
- e fajták elterjedésükkel genetikai alapot biztosítanak a globális klíma- (és társadalmi) változásokból, az ökológiai- és erőforrás-válságból következő helyi szintű problémák megoldásához,
- az az ősi ismeretanyag, amely a hagyományos gyümölcsstermesztéshez és feldolgozáshoz kapcsolódik, megőrződik, és a jelenkori lehetőségekhez igazítva alkalmazást nyer,
- a vidéken élő fiatalok megismerkedhetnek az alkalmazkodó gyümölcsstermesztés, általában a tájbarát gazdálkodás lehetőségeivel, és maguk is hozzájárulhatnak az életgazdagság helyreállításához szülőföldjükön,
- ezáltal a fogyasztók változatosabb, egészségesebb gyümölcshez jutnak,
- új, illetve már feledésbe merült gasztronómiai lehetőségek feltárásával a termesztek részére újabb piaci szegmens elérése válik lehetővé,
- kezdeményezésünk mozgalommá szélesedik, s
- a hagyományos művelésű gyümölcsösök, mint tájképi elemek újból a pannon táj részei lesznek.

Fentiek érdekében a jövő nemzedékek országgyűlési biztosa, a Vidékfejlesztési Minisztérium, a Magyarországi Evangélikus Egyház, a Magyarországi Református Egyház, valamint katolikus egyházmegyék főpásztorai kezdeményezik és segítik szakintézményeik és egyházközségeik, valamint önkormányzatok, iskolák, szakmai és civil szervezetek helyi összefogását:

- a régi, illetve tájfajta gyümölcstermő növények feltérképezésére, vizsgálatára, helyi és országos adatbázis létrehozására,
- helyi fajtagyűjtemények létrehozására az *in situ* génmegőrzés céljából,
- a helyben honos és újrarahonosított régi fajták szaporítására, termesztésére, és hasznosítására,
- a piaci lehetőségek feltárására, a régi, illetve tájfajták gazdálkodásba vonására.

A jövő nemzedékek országgyűlési biztosa vállalja, hogy

- segíti az érdekeltek kapcsolatteremtését és kapcsolattartását,
- közreműködik a jogi feltételrendszer felmérésében és alakításában,
- közreműködik az érintett kormányzati és önkormányzati partnerek együttműködésének megnyerésében,
- segíti a vállalkozás nyilvánosságának megteremtését és az első helyi telepítések megkezdését,
- képzéseket, tanulmányutakat és szakmai találkozókat szervez;

a főpásztorok vállalják, hogy

- együttműködésre buzdítják a gyülekezeteket, egyházközségeket,
- lehetővé teszik az alkalmas földterületek felmérését,
- a csatlakozó intézmények megőrzik a hozzájuk kihelyezett növényeket, és lehetővé teszik azok nyilvántartását;

a Vidékfejlesztési Minisztérium vállalja, hogy

- génbankjai és az általa szakmailag felügyelt génmegőrző intézmények szakmai segítséget nyújtanak a fajta és termőhely egyeztetéshez,
- génbankjai és az általa szakmailag felügyelt génmegőrző intézmények szakmai segítséget nyújtanak további fajták felkutatásához, vizsgálatához,
- génbankjai és az általa szakmailag felügyelt génmegőrző intézmények szaporítóanyagot biztosítanak a kihelyezéshez,
- génbankjai és az általa szakmailag felügyelt génmegőrző intézmények vezetik, illetve szakmailag segítik a kihelyezett állomány nyilvántartását,
- közreműködik a szükséges jogszabály-módosítások előkészítésében;

a Kárpát-medencei Gyümölcsészeti Hálózat

Alkalmazkodó Gyümölcsészeti Programja vállalja, hogy

- együttműködik az állami génmegőrző intézményekkel tájfajták felkutatásában, azonosításában, és vizsgálatában,
- saját fajtaállományát nyilvántartja, illetve lehetővé teszi és segíti annak állami nyilvántartását,
- közreműködik a képzésekben, tapasztalatcserében, gyűjtésben és gyümölcsfák kihelyezésében,
- segíti a fajtamegőrzést a gazdálkodók körében,
- közreműködik a szükséges jogszabály-módosítások előkészítésében.

Ezt az együttműködési megállapodást megkötöttük,
és csatlakozásra megnyitottuk Budapesten,
a Jövő Nemzedékek Országgyűlési Biztosa Irodájában,
2011. szeptember 5-én.

.....

Fülöp Sándor s.k.

a jövő nemzedékek országgyűlési biztosa

.....

Ángyán József s.k.

parlamenti államtitkár

Vidékfejlesztési Minisztérium

.....

Holly László

elnök

Génbank Tanács

.....

Ónodi Gábor s.k.

igazgató

Szent István Egyetem

Környezet- és Tájgazdálkodási Intézet

.....

Lantos Tamás s.k.

Kárpát-medencei Gyümölcsészeti Hálózat

.....

Bölcskei Gusztáv s.k.

püspök, a Zsinat lelkeszi elnöke

Magyarországi Református Egyház

.....

Gáncs Péter s.k.

elnök-püspök

Magyarországi Evangélikus Egyház

.....

Bábel Balázs s.k.

érsek

Kalocsa-Kecskeméti Egyházmegye

2011. szeptember 13.

.....

Beer Miklós s.k.

püspök

Váci Egyházmegye

2011. szeptember 15.

.....

Várszegi Asztrik OSB s.k.

püspök, pannonhalmi főapát

Magyar Bencés Kongregáció

2011. szeptember 17.

.....

Ternyák Csaba s.k.

Érsek

Egri Egyházmegye

2011. szeptember 30.

.....

Kőszegi Zoltán s.k.

polgármester

Dabas Város Önkormányzata

2011. október 22.

.....

Udvardy György s.k.

püspök

Pécsi Egyházmegye

2011. november 2.